

Број на Службен весник: 196/2014
Датум на објавување: 26.12.2014

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 16 став 1 алинеја 5 и став 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14 и 132/14), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 21.12.2014 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ЛИЦА СО БОЛЕСТИ НА ЗАВИСНОСТИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2015 ГОДИНА

Употребата и злоупотребата на различни психоактивни супстанции, легални и нелегални дроги, негативно се рефлектира на севкупното живеење и функционирање на индивидуален, професионален, семеен и социјален план, предизвикувајќи големи страдања и загуби.

Особено загрижувачко е постојаното намалување на просечната возраст на злоупотреба на недозволени дроги и возраста на започнување.

Според достапните извори на податоци се претпоставува дека во Република Македонија вкупниот број на лица што употребуваат дроги е 20.000 - 30.000 лица, а во рамките на која се и 6.000 - 8.000 зависници од хероин со сериозни здравствени и социјални проблеми.

Од легалните психоактивни супстанции во Република Македонија најчесто и најмасовно злоупотребуван е алкохолот. Се смета дека околу 60.000 лица имаат проблеми поврзани со консумирање алкохолни пијалоци.

МОМЕНТАЛНА СОСТОЈБА

Третманот на лицата зависни од алкохол актуелно е со доминантна психијатријска ориентација и се одвива пред се во болнички услови, во трите големи психијатриски болници во државата (Скопје, Демир Хисар и Негорци), а се врши болнички и дневно-болнички на повеќе од 400 лица.

Третманот на лицата зависни од дроги е расположливо во рамките на националната мрежа во здравствени установи.

Системот на лекување вклучува дневно - болнички третман, болничко лекување, детоксификација и третман со супституција. Најголемиот дел од корисниците на дроги кои се лекуваат се на дневно - болнички третман, каде се нуди третман со супституција, психо-социјални интервенции, индивидуално или групно советување и социјална и психотерапија.

Во текот на 2014 година во овие установи со метадонска супституциона терапија се третирали над 1200 пациенти кои се вклучени во бесплатен државен програм. Во

приватните здравствени установи бројот на третирани пациенти е околу 150 на метадонска супституциона терапија и овие пациенти самостојно се финансираа, односно не беа дел од државната програма за бесплатно лекување.

На Универзитетската клиника за токсикологија - Скопје, во 2014 година беа опфатени 230 лица во третман на зависници од опиоиди со препаратот со генеричко име бупренорфин, финансиран од Програмата на Министерството за здравство. Во приватните здравствени установи бројот на третирани пациенти е околу 30 пациенти на терапија со бупренорфин и овие пациенти самостојно се финансираа, односно не беа дел од државната програма за бесплатно лекување.

МЕРКИ КОИ ТРЕБА ДА СЕ ПРЕЗЕМАТ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА СОСТОЈБИТЕ

Во организирањето на терапевтските програми за лицата зависни од дроги, секогаш мора да се земе во предвид дека зависноста од дрога е комплексен социјален и (ментално) здравствен проблем со хроничен, рецидивантен и прогресивен тек.

Лекувањето на лицата зависни од дроги е долготраен процес во фази, кој дава оптимални резултати кога е био-психосоцијално ориентиран, направен според индивидуалните потреби и можности на лекуваните лица и спроведен од страна на мултипрофесионални тимови.

Со цел да се има соодветен одговор на потребите на целната група потребно е планирање и понатамошно проширување на мрежата на служби како и воведување на нови модели за лекување на лицата зависни од дрога, така што ќе се работи во согласност со начелата на медицината која се заснова врз докази со истовремено вклучување на што поголем број на лица зависни од дроги во програмите за лекување со супституциона терапија.

Начело на достапност и економичност - Зголемено покривање и достапност на ефективни, економични и различно профилирани служби и програми насочени кон одговорот на проблемите со користење на дрога, овозможени преку процесот на дисеминација, согласно актуелните потреби, со едновремено вмрежување во еден национален систем и координација на активностите на хоризонтално и вертикално ниво.

Искуството стекнато до сега ни кажува дека е потребна постојана едукација која треба да ја водат професионалци од релевантни институции и организации во земјата во врска со феноменот на дрога, како и јакнењето на партнерските односи меѓу јавниот и општествениот сектор.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Основна цел на програмата е вклучување на што поголем број на лица зависни од дроги во програмите за лекување со супституциона метадонска терапија и терапија со бупренорфин, со што ќе се намали употребата на илегални дроги, смртноста од предозирање, честотата на инјектирање, употребата на нестерилен прибор за инјектирање, ширење на инфекции со ХИВ/Хепатит Б и Ц и ќе се намалат криминалните активности. Ефикасноста на супституционата терапија на одржување со метадон се

состои и во подобрување на квалитетот на животот, здравјето, можноста за вработување, социјалното функционирање и физичкото (телесното) функционирање.

Метадонските програми за одржување се економски оправдани и докажано ефикасни за поединецот-пациентот и за јавното здравје. Метадонските програми ги привлекуваат пациентите и пред сè ги чуваат во контакт со службите кои даваат и други услуги, како советување, социјални услуги и др.

Овие служби се засновани на принципите на мултидисциплинарност, со што овој проблем се третира не само како медицински туку и како општествен и проблем на заедницата.

Во рамките на овие служби функционираат тимови кои се состојат од медицински лица и тоа еден специјалист по психијатрија, еден општ лекар и две медицински сестри, како и социјален работник и психолог кои обезбедуваат соодветна психосоцијална поддршка, која е неопходна за одржување на стабилна состојба кај корисниците и го зајакнува мотивот за нивна натамошна вклученост во третманот.

Цел на програмата е на лицата што употребуваат дроги или се зависни од нив да им се пружи помош и поддршка преку широко достапни, ефикасни, флексибилни и индивидуално прилагодени интервенции што ќе го подобрат нивното здравје и ќе им овозможат социјално созревање и функционирање, без нивно натамошно стигматизирање и маргинализирање.

ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ИНДИКАТОРИ НА УСПЕШНОСТ)

Напредок во однос на намалување на листи на чекање преку отворање на нови Служби за превенција и третман од злоупотреба на дроги и вклучување на што поголем број на лица зависни од дроги во програмите за лекување со супституциона метадонска терапија и терапија со бупренорфин. Со овие мерки, ќе се овозможи:

- постигнување апстиненција;
- намалување на зачестеноста и острината на рецидивите;
- намалување на морбидитетот и на морталитетот предизвикани со злоупотреба на незаконската опиоидна дрога или како последица од тоа, особено ризикот од ХИВ, хепатитис Б и Ц и други по крвен пат преносливи болести единјектирање со нестерилна опрема;
- подобрување на физичкото и психолошкото здравје;
- намалување на криминалното однесување за обезбедување на финансиски средства за злоупотреба на дрога;
- овозможување и поддршка за реинтеграција на работното место и во системот на образованието;
- унапредување на социјалното функционирање.

ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

Третманот на зависноста од дроги и лекувањето во дневни болници и болничко лекување на зависници од алкохол и дрога над 30 до 90 дена и зависници - судски случаи претставува комбинација на: фармакотерапија (биолошка терапија - лекови, лекови за смирување на болки, за подобрување на апетитот, регулирање на расположението, сонот и др, лекови со слично дејство на дрогата), психотерапија која се спроведува во

зависност од проценката на потребите на зависникот и семејството и социотерапија која претставува учење на социјални вештини за возобновување или подобрување на социјалното функционирање.

Согласно, доктринарните ставови и медицината заснована на докази, финансиските трошоци за обезбедување на дневно-болничка и болничка здравствена заштита на лицата со болести на зависности опфаќаат:

	ПАКЕТИ	Цена на пакет услуги
1.	ПАКЕТ БР. 1 (Услуги од доктор и медицинска сестра) - вербална интервенција - земање анамнеза кај психички болен (хетероанамнеза) - опсервација (следење на пациент при одредување на терапија) - спремање и издавање на супституциона терапија - супервизија при пиење на терапија - мерење на витални знаци (пулс и крвен притисок) - писмен извештај	1100,00 денари
2.	ПАКЕТ БР. 1 (Услуги од психијатар, доктор и медицинска сестра) - психијатриски статус - вербална интервенција - земање анамнеза кај психички болен (хетероанамнеза) - опсервација (следење на пациент при одредување на терапија) - спремање и издавање на супституциона терапија - супервизија при пиење на терапија - мерење на витални знаци (пулс и крвен притисок) - писмен извештај	1300,00 денари
3.	ПАКЕТ БР. 3 (Услуги од доктор, психијатар, медицинска сестра и социјален работник) - вербална интервенција - земање анамнеза кај психички болен (хетероанамнеза) - опсервација (следење на пациент при одредување на терапија) - спремање и издавање на супституциона терапија - супервизија при пиење на терапија - мерење на витални знаци (пулс и крвен притисок) - теренска работа од социјален работник - писмени и телефонски јавувања - писмен извештај	1600,00 денари

4.	ПАКЕТ БР. 4 (Услуги од доктор, психијатар, медицинска сестра и психолог) <ul style="list-style-type: none"> - вербална интервенција - земање анамнеза кај психички болен (хетероанамнеза) - опсервација (следење на пациент при одредување на терапија) - спремање и издавање на супституциона терапија - супервизија при пиење на терапија - мерење на витални знаци (пулс и крвен притисок) - психотерапевтска седница (една) - писмен извештај 	1600,00 денари
5.	ПАКЕТ БР. 5 (Услуги од доктор, психијатар, медицинска сестра и психолог) <ul style="list-style-type: none"> - вербална интервенција - земање анамнеза кај психички болен (хетероанамнеза) - опсервација (следење на пациент при одредување на терапија) - спремање и издавање на супституциона терапија - супервизија при пиење на терапија - мерење на витални знаци (пулс и крвен притисок) - психотерапевтска седница (две) - писмен извештај 	1900,00 денари
6.	ПАКЕТ БР. 6 (Услуги од доктор, психијатар, медицинска сестра и психолог) <ul style="list-style-type: none"> - вербална интервенција - земање анамнеза кај психички болен (хетероанамнеза) - опсервација (следење на пациент при одредување на терапија) - спремање и издавање на супституциона терапија - супервизија при пиење на терапија - мерење на витални знаци (пулс и крвен притисок) - психотерапевтска седница (три) - писмен извештај 	2200,00 денари
7.	ПАКЕТ БР. 7 (Услуги од доктор, психијатар, медицинска сестра, психолог и социјален работник) <ul style="list-style-type: none"> - вербална интервенција - земање анамнеза кај психички болен (хетероанамнеза) - опсервација (следење на пациент при одредување на терапија) - спремање и издавање на супституциона терапија - супервизија при пиење на терапија - мерење на витални знаци (пулс и крвен притисок) - психотерапевтска седница - теренска работа од социјален работник - писмени и телефонски јавувања) - писмен извештај 	2500,00 денари
8.	ПАКЕТ БР. 8 (Услуги од доктор, психијатар, медицинска сестра, психолог и социјален работник) <ul style="list-style-type: none"> - вербална интервенција - земање анамнеза кај психички болен (хетероанамнеза) - опсервација (следење на пациент при одредување на терапија) - спремање и издавање на супституциона терапија - супервизија при пиење на терапија - мерење на витални знаци (пулс и крвен притисок) - психотерапевтска седница (три) - примена на тестови - теренска работа од социјален работник - писмени и телефонски јавувања) - писмен извештај 	2800,00 денари

9.	ПАКЕТ БР. 9	
	<ul style="list-style-type: none"> - психијатриски статус - соматски преглед - спремање и издавање на супституциона терапија - супервизија при пиење на терапија - патронажна посета од лекар - патронажна посета од медицинска сестра - писмен извештај 	1200,00 денари
10.	Болничко лекување на пациенти	
	<ul style="list-style-type: none"> - болнички ден за стационарни пациенти (сместување и исхрана во стандардни болнички услови) - лекување со спроведување на дијагностички процедури и рехабилитациони мерки - психосоцијален третман на пациентите 	17.000,00 денари
11.	ПАКЕТ БР. 10 (Дневна болница за алкохолизам)	
	<p>(Услуги од психијатар, доктор, социјален работник, психолог и медицинска сестра)</p> <ul style="list-style-type: none"> - вербална интервенција - индивидуална терапија - третман на рецидив - земање на анамнеза –хетероанамнеза - визита - мерење на витални знаци (пулс и крвен притисок) - спремање и издавање на терапија - едукативна група - психотерапевтска седница (три) - социјална анамнеза - социјална интервенција за остварување на правата од здравствената и социјалната заштита - психолошко тестирање - брачна терапија - писмен извештај - мотивација за лекување во советувалиште - мотивација за вклучување во Клуб за лекување на алкохоличари 	2200,00 денари
12.	ПАКЕТ БР. 11 (Дневна болница за алкохолизам)	
	<p>(Услуги од психијатар, доктор, социјален работник, психолог, медицинска сестра и работен терапевт)</p> <ul style="list-style-type: none"> - вербална интервенција - третман на апстиненцијална криза - индивидуална терапија - земање на анамнеза –хетероанамнеза - визита - мерење на витални знаци (пулс и крвен притисок) - спремање и издавање на терапија - едукативна група - психотерапевтска седница (три) - психолошко тестирање - работа со семејство - писмени и телефонски јавувања - мотивација за вклучување во Клуб за лекување на алкохоличари - патронажа - работна (окупациона) терапија - писмен извештај 	2500,00 денари

13.	ПАКЕТ БР. 12 (Дневна болница за алкохолизам) (Услуги од психијатар, доктор, социјален работник, психолог, медицинска сестра и работен терапевт) <ul style="list-style-type: none"> - вербална интервенција - земање на анамнеза –хетероанамнеза - индивидуална работа - третман на рецидив - визита - мерење на витални знаци (пулс и крвен притисок) - спремање и издавање на терапија - едукативна група - психотерапевтска седница (три) - социјална анамнеза - социјална интервенција за остварување на правата од здравствената и социјалната заштита - брачна терапија - работа со семејство - писмен извештај - патронажа - работна (окупациона) терапија - писмени и телефонски јавувања - мотивација за вклучување во Клуб за лекување на алкохоличари 	2800,00 денари
-----	---	-----------------------

Во цената на пакетите не се влезени скрининг тестовите, потрошниот медицински материјал за ординирање на терапијата, лековите и лабораториските испитувања, кои дополнително ќе се фактурираат со пакетите.

За реализација на мерките и активностите предвидени со оваа програма предвидени се средства за:

- обезбедување на метадон за 1200 лица и бупренорфин за 230 лица со болести на зависности
- лекување во дневни болници и болничко лекување на зависници од алкохол и дрога над 30 до 90 дена и зависници - судски случаи

1.	Метадон / buprenorfin	Количини	Потребни средства
1.	Набавка на метадон за 1200 лица со болести на зависности 10 мг/мл (пакување од 1000 мл)	37 567 000 мг.	41.762.188,00
2.	Набавка на бупренорфин за 230 лица со болести на зависности Таблети од 2 мг. – 257 300 мг. Таблети од 8 мг. – 837 700 мг.	1 082 700 мг.	
3.	Неизмирени обврски за набавка на метадон и бупренорфин за 2014 година		2.237.812,00
ВКУПНО ПОТРЕБНИ СРЕДСТВА:		44.000.000,00 денари	

Пресметките за потребните количини на метадон и бупренорфин се направени врз основа на податоците за бројот на пациентите и динамиката на потрошувачката на метадонска супституциона терапија и терапија со бупренорфин во 2014 година и залихите на бупренорфин. За да се добие проектирана вредност на фискалните импликации земени се цените на чинење на метадон и бупренорфин во 2014 година.

2.	Лекување во дневни болници и болничко лекување	Количини	Потребни средства
2.1.	Лекување во дневни болници на зависници од алкохол и дрога над 30 дена		
2.2.	Болничко лекување на зависници од алкохол и дрога над 30 дена		
2.3.	Лекување на зависници-судски случаи		
2.4.	Партиципација		
	Вкупно средства од основниот буџет:	24.000.000,00 денари	
2.5.	Средства од буџетот на самофинансирачките активности	2.200.000,00 денари	
2.6.	Средства од буџетот на самофинансирачките активности за неизмирени обврски за 2014 година	7.800.000,00 денари	
	Вкупно средства од буџетот на самофинансирачките активности:	10.000.000,00 денари	
	ВКУПНО ПОТРЕБНИ СРЕДСТВА:	34.000.000,00 денари	

3.	РЕКАПИТУЛАР	Потребни средства во денари
3.1.	Набавка на метадон за 1200 лица и на бупренорфин за 230 лица со болести на зависности	41.762.188,00
3.2.	Лекување во дневни болници, болничко лекување на зависници од алкохол и дрога над 30 дена и партиципација	24.000.000,00
3.3.	Неизмирени обврски за набавка на метадон за 2014 година	2.237.812,00
	Вкупно средства од основниот буџет	68.000.000,00
3.4.	Средства од буџетот на самофинансирачките активности	7.800.000,00
3.5.	Средства од буџетот на самофинансирачките активности за неизмирени обврски за 2014 година	2.200.000,00
	Вкупно средства од буџетот на самофинансирачките активности	10.000.000,00
	ВКУПНО ПОТРЕБНИ СРЕДСТВА:	78.000.000,00 денари

Доколку во 2015 година се отворат нови служби за превенција и третман од злоупотреба на дроги во Република Македонија, лицата кои ќе бидат опфатени со метадонска супституциона терапија и со терапија со бупренорфин во истите, ќе бидат дел од Програмата за здравствена заштита на лица со болести на зависности за 2015 година и согласно порастот на бројот на пациентите и динамиката на потрошувачката на метадонска супституциона терапија, ќе се изврши измена и дополнување на истата Програма.

ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Годишната програма за здравствена заштита на лица со болести на зависности ќе се реализира во обем и содржина согласно одобрените средства од основниот буџет наменети за оваа Програма, во висина од 68.000.000,00 денари, од кои 41.762.188,00 денари за набавка на метадон и бупренорфин од страна на Министерството за здравство, 2.237.812,00 денари за неизмирени обврски за набавка на метадон за 2014 година и 24.000.000,00 денари за договорни услуги кои ќе бидат исплатени на јавните здравствени установи за извршени услуги за 2015 година и 10.000.000,00 денари од

буџетот на самофинансирачки активности, за договорни услуги кои ќе бидат исплатени на јавните здравствени установи за извршени услуги.

ИЗВРШИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Извршители на Програмата во третманот со метадонската супституциона терапија и терапија со бупренорфин се: Психијатриските болници Скопје, Демир Хисар и Негорци Универзитетска клиника за токсикологија - Скопје и Службите за превенција и третман од злоупотреба на дроги кои функционираат во рамките на болниците во Тетово, Куманово, Струмица, Штип, Гевгелија, Охрид, Битола, Велес, Кавадарци, ГОБ 8-ми Септември Скопје и КПУ Идризово - Скопје.

НАЧИН НА ФАКТУРИРАЊЕ НА УСЛУГИТЕ

Министерството за здравство месечно ќе ги распределува средствата на здравствените установи извршители на активностите врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Во прилог на фактурите здравствените установи имаат обврска да достават пресметка за секој пациент поединечно согласно дадените упатства во чија цена ќе влезе соодветниот пакет за извршени услуги, набавената цена на скрининг тестовите, потрошниот медицински материјал за ординирање на терапијата, лековите и лабораториските испитувања.

Набавените количини на метадон и бупренорфин ќе се дистрибуираат до овластените здравствени установи-извршители на програмата, врз основа на извештај за извршени услуги и доставени потреби од количини на неделно/месечно ниво.

ДОСТАВУВАЊЕ НА ГОДИШНИ ИЗВЕШТАИ И РОКОВИ

Здравствените установи кои се извршители на Програмата, имаат обврска најдоцна до 15 во месецот да достават фактура и месечен извештај за реализирани активности, а најдоцна до 15.02.2016 и годишен извештај за реализирани активности за 2015 година до Министерството за здравство.

МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Министерството за здравство ќе врши редовни контроли на три месеци во јавните здравствени установи извршители на програмата, во делот на реализирани активности согласно оваа програма и контрола на динамиката на потрошувачката на супституциона терапија - метадон и бупренорфин и увид во медицинската документација.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.42-10029/1
21 декември 2014 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.